

Sygn. akt *IC 913/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie,

Przewodniczący: ***SSO Rafał Wagner***

Protokolant: stażysta Agnieszka Skolimowska

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **W. B.**

przeciwko ***Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)***

o podwyższenie renty:

I. podwyższa zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 października 2008 r., sygn. akt IC 524/07 od Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz W. B. rentę w kwocie 2.077,81 (dwa tysiące siedemdziesiąt siedem 81/100) zł miesięcznie:

- 1) do kwoty 2.972,32 (dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt dwa 32/100) zł miesięcznie za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2009 r.,
- 2) do kwoty 3.172,32 (trzy tysiące sto siedemdziesiąt dwa 32/100) zł miesięcznie za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2009 r.,
- 3) do kwoty 3.247,57 (trzy tysiące dwieście czterdzieści siedem 57/100) zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2012 r.,
- 4) do kwoty 3.849,57 (trzy tysiące osiemset czterdzieści dziewięć 57/100) zł miesięcznie za okres od 1 maja 2012 r. do stycznia 2016 r.

i z tego tytułu za okres od 1 stycznia 2009 r. do stycznia 2016 r. zasądza od Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz W. B. kwotę 124.416,60 (sto dwadzieścia cztery tysiące czterysta szesnaście 60/100) zł z ustawowymi odsetkami od kwoty:

- 48.196,68 (czterdzieści osiem tysięcy sto dziewięćdziesiąt sześć 68/100) zł od dnia 11 lipca 2012 r. do dnia zapłaty,

- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 września 2012 r. do dnia zapłaty,
- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 października 2012 r. do dnia zapłaty,
- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 listopada 2012 r. do dnia zapłaty,
- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty,
- 1.169,76 (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt siedem 76/100) zł od dnia 11 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty,

- 24.647,76 (dwadzieścia cztery tysiące sześćset czterdzieści siedem 76/100) zł od dnia 11 lipca 2015 r. do dnia zapłaty,
  - 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty,
  - 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty,
- 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 października 2015 r. do dnia zapłaty,
- 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 listopada 2015 r. do dnia zapłaty,
  - 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty,
- 1.771,76 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden 76/100) zł od dnia 11 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;

2016 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od Skarbu Państwa - Wojewody (...) na rzecz W. B. tytułem renty kwotę 3.849,57 (trzy tysiąc osiemset czterdzieści dziewięć 57/100) zł miesięcznie płatną do 10. każdego miesiąca począwszy od lutego 2016 r. do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności;

III. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

IV. ustala, że pozwany Skarb Państwa - Wojewoda (...) ponosi w całości koszty procesu pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Sygn. akt **I C 913/15**

UZASADNIENIE

Pozwem z 1 lutego 2012 r., wniesionym uprzednio do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w W., W. B. domagał się:

1. podwyższenia zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 od Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich w W. na rzecz W. B. renty wyrównawczej w kwocie 1.742,92 zł miesięcznie, wypłacanej przez Skarb Państwa – Wojewodę (...):

a. o kwotę 529,47 zł miesięcznie, tj. do wysokości 2.272,39 zł miesięcznie, za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r.,

b. o kwotę 604,65 zł miesięcznie, tj. do wysokości 2.347,57 zł miesięcznie, za okres od 1 stycznia 2010 r. i na bieżąco z ustawowymi odsetkami liczonymi od 1 września 2011 r. do dnia zapłaty;

2. podwyższenia zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 od Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich w W. na rzecz W. B. renty na zwiększone potrzeby w kwocie 50 zł miesięcznie, wypłacanej przez Skarb Państwa – Wojewodę (...):

a. o kwotę 650 zł miesięcznie, tj. do wysokości 700 zł miesięcznie, za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. z ustawowymi odsetkami liczonymi od 1 września 2011 r. do dnia zapłaty,

b. o kwotę 850 zł miesięcznie, tj. do wysokości 900 zł miesięcznie, za okres od 1 lipca 2009 r. i na bieżąco z ustawowymi odsetkami od kwoty 650 zł liczonymi od 1 września 2011 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 200 zł liczonymi od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty,

a także zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa – Wojewody (...) na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

(pozew – k. 1-5)

W odpowiedzi na pozew z 27 lipca 2012 r. pozwany Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz obciążenie powoda kosztami postępowania.

(odpowiedź na pozew – k. 28-29)

Pismem z 16 kwietnia 2015 r. W. B. rozszerzył żądanie pozwu w zakresie renty na zwiększone potrzeby do kwoty 1.502 zł miesięcznie od 1 maja 2012 r. i na przyszłość płatnej do 10. każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

(pismo procesowe – k. 381-383)

Pismem z 30 kwietnia 2015 r. Skarb Państwa – Wojewoda (...) wniósł o oddalenie powództwa również w zakresie rozszerzonego żądania pozwu.

(pismo – k. 388-389)

Postanowieniem z 31 maja 2015 r. w sprawie I C 593/12 Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w W. stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał według właściwości Sądowi Okręgowemu w W..

(postanowienie – k. 382)

Pismem z 3 czerwca 2015 r. strona powodowa sprecyzowała żądanie pozwu w ten sposób, że:

1. w zakresie renty wyrównawczej powód W. B. domagał się jej podwyższenia:

a. do kwoty 2.272,39 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. z ustawowymi odsetkami licznymi od 1 września 2011 r. do dnia zapłaty,

b. do kwoty 2.347,57 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2010 r. i na przyszłość z ustawowymi odsetkami licznymi od 1 września 2009 r. do dnia zapłaty, płatnej do 10. każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

2. w zakresie renty na zwiększone potrzeby powód W. B. domagał się jej podwyższenia:

a. do kwoty 700 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. z ustawowymi odsetkami licznymi od 1 września 2011 r. do dnia zapłaty,

b. do kwoty 900 zł miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 kwietnia 2012 r. z ustawowymi odsetkami od kwoty 650 zł licznymi od 1 września 2009 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 200 zł licznymi od dnia doręczenia odpisu pozwu do dnia zapłaty,

c. do kwoty 1.502 zł miesięcznie od 1 maja 2012 r. i na przyszłość płatnej do 10. każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat.

(pismo – k. 397-399)

W dalszym toku postępowania stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 Sąd Okręgowy w W. podwyższył zasądzoną wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w W. z 14 lutego 1994 r. w sprawie I C 753/91 od Wojewódzkiej Dyrekcji Dróg Miejskich w W. na rzecz W. B. rentę wyrównawczą w kwocie 284,89 zł miesięcznie, wypłacaną przez Skarb Państwa – Wojewodę (...):

- o kwotę 861,30 zł miesięcznie za okres od 1 sierpnia 1998 r. do 30 listopada 1998 r.,
- o kwotę 374,14 zł miesięcznie za okres od 1 grudnia 1998 r. do 31 grudnia 1998 r.,
- o kwotę 790,04 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 1999 r.,
- o kwotę 893,79 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2000 r. do 31 grudnia 2000 r.,
- o kwotę 412,24 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2001 r. do 30 kwietnia 2001 r.,
- o kwotę 1.026,20 zł miesięcznie za okres od 1 maja 2001 r. do 31 maja 2001 r.,
- o kwotę 1.179,50 zł miesięcznie za okres od 1 czerwca 2001 r. do 30 września 2001 r.,
- o kwotę 1.691, 20 zł miesięcznie za okres od 1 października 2001 r. do 31 grudnia 2001 r.,
- o kwotę 1.702,17 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2002 r. do 31 grudnia 2002 r.,
- o kwotę 1.654,36 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2003 r.,
- o kwotę 1.892,92 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2004 r. do 31 maja 2004 r.,
- o kwotę 1.792,92 zł miesięcznie za okres od 1 czerwca 2004 r. do nadal, płatną do 10. dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat z tym, że od rat renty za okres od 1 sierpnia 1998 r. do 31 lipca 2001 r. z ustawowymi odsetkami od 15 lutego 2002 r. do dnia zapłaty.

(dowód: wyrok – k. 9-9v.)

Sąd Okręgowy w W. w toku prowadzonego postępowania ustalił, iż powód, poruszając się o dwóch kulach łokciowych, nie jest w stanie zrobić większych zakupów, nie może umyć okien. Ma trudności z poruszaniem się zimą po ulicy, gdy zalega śnieg i jest ślisko, wówczas zmuszony jest korzystać z taksówek. Powód przez pierwsze lata po amputacji korzystał wprawdzie z protezy, ale powstające na końcu kikuta rany, kłopoty ze skórą w tym miejscu i konieczność noszenia opatrunków, bóle fantomowe powodowały, że noszenie protezy było dla powoda bardzo uciążliwe. Rzeczony bóle fantomowe wymagają zażywania przez powoda leków, których koszty zakupu zależą od rodzaju przyjmowanego środka i wynoszą od (...) zł (jedno opakowanie leku (...)) do (...) zł (20 tabletek leku (...)). Dodatkowo stan jego narządu ruchu wymaga korzystania z zabiegów fizykoterapeutycznych, które mogą być wykonywane również prywatnie (koszt jednego zabiegu wynosi od (...)zł do (...) zł), przy czym wskazane jest odbycie ich w trzech cyklach w roku po 12 seansów w ramach jednego cyklu. Zalecane jest także stałe stosowanie przez powoda maści i opatrunków na kikut, których miesięczny koszt kształtuje się na poziomie (...) zł. Nadto na wizyty do lekarza, które mają miejsce raz w miesiącu, W. B. jeździ taksówką, a koszt takiego przejazdu w obie strony wynosi (...) zł. Ponadto, zdaniem Sądu, w zakresie możliwości wykonywania pracy zarobkowej przez powoda jego sytuacja nie uległa zmianie. Jednakże powód wykazał, że od 1993 r. firma (...) S. A. nie zawiera już umów agencyjno-prowizyjnych, tylko stosuje umowy o pracę, a przeciętne zarobki sprzedawcy zatrudnionego w kiosku w latach 1998-2004 są znacznie wyższe od zarobków osiągniętych na początku lat 90. ubiegłego wieku.

W związku z powyższym powód ma zwiększone potrzeby, mianowicie konieczne jest zapewnienie mu pomocy w zrobieniu większych zakupów, umyciu okien, posprzątaniu mieszkania, musi okresowo korzystać z taksówek. Związanych z tym kosztów Sąd nie był jednak w stanie dokładnie określić, stąd stosując art. 322 k.p.c. przyjął, że należna z tego tytułu kwota renty powinna wynosić 150 zł miesięcznie, z tym że od czerwca 2004 r. – 50 zł, mając

na uwadze, iż powód otrzymuje od czerwca 2004 r. zasiłek pielęgnacyjny w kwocie (...) zł, a od września 2006 r. w kwocie (...) zł.

Uwzględniając powyższe Sąd wyliczył wysokość kwoty, o jaką należy podwyższyć zasądzoną w 1994 r. rentę z uwagi na zmianę stosunków. Do wyliczenia Sąd przyjął wysokość zarobków netto, jakie powód otrzymywałby, gdyby nie uległ wypadkowi, a także doliczona została kwota potrzebna na zaspokojenie zwiększonych potrzeb powoda. Przy wyliczeniu Sąd miał również na uwadze zastosowaną przez stronę powodową metodę do określenia wysokości roszczenia, tj. odjął od należnej powodowi renty kwotę renty już otrzymywanej w wysokości (...)zł.

(dowód: uzasadnienie – k. 10-16v.)

Aktualnie W. B. w dalszym ciągu cierpi na przewlekłe dolegliwości bólowe kręgosłupa lędźwiowego nasilające się w nocy i po dłuższym siedzeniu oraz kręgosłupa szyjnego z zawrotami głowy i promieniowaniem do kończyn górnych, bóle lewego barku oraz bóle i drętwienia obu nadgarstków, z powodu których systematycznie stosuje leki przeciwbólowe. Dodatkowo rozpoznano u powoda zespół niespokojnych nóg i obustronną cieśń nadgarstków ze wskazaniem do zabiegu operacyjnego. Z powodu dolegliwości kręgosłupa W. B. poddawany jest ambulatoryjnej fizjoterapii. Powód pozostaje niezdolny do samodzielnej egzystencji, która to niezdolność pozostaje w związku ze stanem narządu ruchu.

(dowód: dokumentacja medyczna – 40-47; k. 53-73; k. 80-101v.; k. 106-108; k. 111-145v.; k. 208-210; orzeczenie – k. 18)

W. B. wymaga pomocy niemalże w każdej czynności dnia codziennego, w szczególności podczas wchodzenia i wychodzenia z wanny, kąpieli, przygotowywania posiłków, ubrania dolnej części ciała, czy też przemieszczania się poza domem. Dodatkowo powód przyjmuje leki na napadowe migotanie przedsionków serca oraz zespół niespokojnych nóg. Nadto W. B. zażywa mocniejsze środki przeciwbólowe (lek (...)), a jedno opakowanie leku, którego koszt wynosi około (...) zł, wystarcza mu na 2 tygodnie. Dodatkowo powód musi natłuszczać kikut, co kosztuje kilkanaście złotych miesięcznie. Powód korzysta z refundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia zabiegów rehabilitacyjnych w miarę ich dostępności, albowiem nie stać go na ponoszenie odpłatności za przedmiotowe zabiegi. Ponadto małżonkowie B., wobec stanu ich zdrowia, dwa razy w roku zatrudniają pomoc do generalnego sprzątnięcia mieszkania, której koszt każdorazowo wynosi (...) zł.

(dowód: faktury VAT – k. 324-328; opinia – k. 158; ustne wyjaśnienia opinii sporządzonej na piśmie – k. 214-216; zeznania świadka H. B. – k. 217-218; zeznania powoda Z. B. – k. 430-432, nagranie: 00:04:52-00:23:08)

W okresie od 2008 r. do 2012 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie zatrudniał już sprzedawców na umowy o pracę. Jednakże przeciętne zarobki brutto sprzedawców w Spółce kształtowały się następująco: w 2008 r. – (...) zł ((...)zł netto), w 2009 r. – (...) zł ((...)zł netto), w 2010 r. – (...)zł ((...)zł netto).

(dowód: informacja – k. 173; informacja – k. 238; wiadomość e-mail – k. 19; pismo – k. 307)

W. B., poruszający się wyłącznie o kulach łokciowych z powodu amputacji goleni, cierpiący na bóle obu nadgarstków i przewlekłe zespoły bólowe kręgosłupa w przebiegu samoistnej zaawansowanej choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa, jest ograniczony w czynnościach higienicznych oraz wszystkich czynnościach życia codziennego. Powód wymaga pomocy osób trzecich podczas kąpieli, ubierania, przygotowywania gorących posiłków, prania i prasowania, sprzątnięcia mieszkania, zakupach oraz w przewożeniu do placówek medycznych i w celu załatwiania spraw urzędowych, w wymiarze średnio 4 godzin dziennie. W sytuacji, gdy pada deszcz, jest ślisko W. B. musi wyjść w towarzystwie osoby trzeciej, która go dodatkowo asekuje, albo może wyjechać na wózku inwalidzkim, ale to również wymaga pomocy osoby trzeciej. W wyniku długotrwałego asymetrycznego obciążania kręgosłupa rozwinęły się u powoda zmiany zwyrodnieniowe. W momencie, kiedy W. B. z powodu powikłań naczyniowych przestał chodzić w protezie, to zaburzenia statyczne kręgosłupa, wynikające z asymetrii obciążeń, nasiliły się, co spowodowało bardzo szybki rozwój zmian zwyrodnieniowych w kręgosłupie. U podłoża choroby samoistnej zwyrodnieniowej kręgosłupa

u powoda leży amputacja kończyny dolnej, a nasilenie rozwoju tych zmian wynika z konieczności poruszania się wyłącznie o kulach z powodu choroby naczyniowej. Gdyby W. B. nie był amputowany, to nie byłoby takich zmian zwyrodnieniowych, jakie teraz występują u powoda.

Dodatkowo konieczna jest trzy razy w roku rehabilitacja ambulatoryjna przeprowadzana w cyklach obejmujących 10 dni terapeutycznych oraz wskazana jest raz w roku rehabilitacja sanatoryjna stacjonarna. Rehabilitacja ambulatoryjna jest w pełnym zakresie refundowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Jednakże trzeci wskazany cykl może być wykonany wyłącznie na skierowanie pilne ze wskazań zdrowotnych. Ze względu na limity finansowe narzucone przez Narodowy Fundusz Zdrowia, placówki specjalistyczne nie mogą bowiem zagwarantować więcej zabiegów pacjentowi niż dwa cykle w roku. Istnieje jednak możliwość przeprowadzenia go odpłatnie w Zakładzie Fizjoterapii Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, gdzie koszt 10 terapii obejmujących 4 różne zabiegi fizjoterapeutyczne waha się w przedziale 400-800 zł. W ramach trzytygodniowego turnusu sanatoryjnego Narodowy Fundusz Zdrowia refunduje zabiegi podstawowe i część kosztów hotelowo-żywnościowych. Kuracjusz wnosi opłatę klimatyczną średnio 3 zł za każdy dzień pobytu oraz pozostałą część kosztów hotelowo-żywnościowych, których wysokość zależy od standardu sanatorium oraz pory roku i wynosi w sezonie 297-794 zł, a poza sezonem 200-630 zł. Kuracjusz może także wykupić zabiegi dodatkowe w cenie średnio 18 zł za 1 zabieg. Dodatkowo powód powinien sam codziennie przez 15-20 minut wykonywać ćwiczenia izometryczne mięśni grzbietu i brzucha.

(dowód: opinia – k. 279-283; ustne wyjaśnienia opinii sporządzonej na piśmie – k. 357-359; opinia – k. 158; ustne wyjaśnienia opinii sporządzonej na piśmie – k. 214-216)

Zdiagnozowany u W. B. zespół (...), czyli niedrożność zarostowa aorty brzusznej (poniżej odejścia tętnic nerkowych) oraz częściowa niedrożność tętnic biodrowych i udowych powierzchniowych, był głównym powodem wysokiej amputacji kończyny dolnej lewej, co wpłynęło znacząco na obecny stan zdrowia i funkcjonowania powoda. Zespół (...) nie ma jednak nic wspólnego z zaistniałym wypadkiem.

(dowód: opinia – k. 158; ustne wyjaśnienia opinii sporządzonej na piśmie – k. 214-216)

Powyższy stan faktyczny Sąd meriti ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne osoby w ramach wykonywanych przez nie czynności, a strony w toku rozprawy nie kwestionowały ich prawdziwości. Sąd dokonując ich kontroli od strony formalnej i zawartości merytorycznej również nie dopatrzył się uchybień ani śladów wskazujących na ich fałszowanie przez podrabianie lub przerabianie.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania przesłuchanego w charakterze strony powoda W. B. oraz zeznania świadka H. B.. Zeznania te były bowiem w swojej treści zeznaniami rzeczowymi, spójnymi, nie ujawniły się też żadne przyczyny pozwalające skutecznie kwestionować wiarygodność zeznań świadka i powoda. Przedmiotowe zeznania były również zbieżne z pozostałym zgromadzonym materiałem dowodowym. Małżonkowie B. szczegółowo przywoływali ograniczenia, z jakim powód musi się mierzyć w życiu codziennym, a także wskazywali na konieczność korzystania przez niego z pomocy osób trzecich przy wykonywaniu niemalże wszystkich czynności dnia codziennego oraz ponoszonych przez W. B. kosztów leczenia. Sąd nie znalazł zatem podstaw ku temu, by kwestionować wiarygodność ich zeznań w jakimkolwiek zakresie.

Dodatkowo Sąd podzielił niemalże w całej rozciągłości wnikliwie i szczegółowe opinie sporządzone przez biegłych sądowych, za wyjątkiem opinii biegłego sądowego W. C. w zakresie, w jakim biegły stwierdził, jakoby W. B. praktycznie nie potrzebował żadnej rehabilitacji i był zdolny do samodzielnej egzystencji, po czym w ustnych wyjaśnieniach opinii sporządzonej na piśmie biegły wskazał, iż powód wymaga pomocy osób trzecich w przedziale 1-2 godzin dziennie. Rzeczone opinie wydane przez biegłego W. C. jawiły się zatem jako wewnętrznie sprzeczne w zakresie określenia zdolności W. B. do samodzielnej egzystencji. Nadto czynione przez biegłego rozważania dotyczące braku potrzeby rehabilitacji pozostawały sprzeczne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym (dokumentacją medyczną oraz skierowaniami na zabiegi rehabilitacyjne) oraz opinią biegłego sądowego z zakresu rehabilitacji medycznej, której konkluzje zostały podzielone przez Sąd w całości. Tym bardziej, że w ocenie Sądu meriti

właśnie specjalność biegłego z zakresu rehabilitacji pozwalała na prawidłowe ustalenie zakresu koniecznych zabiegów rehabilitacyjnych, którym winien być poddawany powód.

Natomiast pozostałe wnioski omawianych opinii sporządzonych przez biegłych pozostawały ze sobą spójne, co potwierdzało dodatkowo ich wiarygodność i pozwalało na ustalenie rzeczywistych ograniczeń powoda w życiu codziennym, wymiaru niezbędnej pomocy osób trzecich oraz zakresu koniecznych zabiegów rehabilitacyjnych związanych z amputowaną nogą. Opinie te zostały sporządzone przez kompetentne osoby, posiadające odpowiednią wiedzę z zakresu będącego ich przedmiotem, a nadto zostały wydane po przeprowadzeniu badań charakterystycznych dla ich przedmiotu, a zatem na podstawie badania W. B. i analizy akt sprawy, w tym dokumentacji medycznej. Zastosowane metody były bardzo szczegółowe. Dodatkowo przedmiotowe opinie odpowiadały wymaganiom określonym w Kodeksie postępowania cywilnego, a nadto nie zachodziły żadne powody osłabiające zaufanie do wiedzy, kompetencji, doświadczenia czy bezstronności sporządzających je biegłych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie było zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie niemalże w całości.

Powód W. B. w toku przedmiotowej sprawy domagał się podwyższenia zasądzonych na jego rzecz wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 renty wyrównawczej i renty z tytułu zwiększonych potrzeb ustalonych na podstawie art. 444 § 2 k.c. Zgodnie z treścią wskazanego przepisu, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Stosownie natomiast do dyspozycji przepisu art. 907 § 2 k.c., jeżeli płacenie renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Celem art. 907 § 2 k.c. jest zatem zharmonizowanie treści przysługującego poszkodowanemu prawa podmiotowego ze zmianą okoliczności faktycznych, jaka może nastąpić w przyszłości. Nie ma przy tym znaczenia fakt ustalenia wysokości renty i czasu jej trwania w orzeczeniu sądowym lub umowie, przykładowo w ugodzie (art. 917 k.c.). Ustalenie takie nie zmienia bowiem źródła obowiązku płacenia renty, a jedynie konkretyzuje ustawowy obowiązek płacenia renty. Podkreślić należy, iż w procesie o zmianę wysokości renty zachodzi związanie prawomocnym wyrokiem przyznającym rentę w zakresie odpowiedzialności dłużnika i stopnia tej odpowiedzialności, w określonym tym wyrokiem rozmiarze (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7 maja 2013 r., sygn. akt I PK 306/12, LEX nr 1391694).

Przesłanką żądania zmiany wysokości lub czasu trwania renty jest zmiana stosunków, a ciężar dowodu – zgodnie z art. 6 k.c. – spoczywa na powodzie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 5 marca 1976 r., sygn. akt III PRN 4/76, LEX nr 14301). Zmiana stosunków musi nastąpić po dacie ustalenia uprawnienia do renty, przy czym powództwo oparte na przepisie art. 907 § 2 k.c. nie może zmierzać do poprawienia błędów poprzedniego orzeczenia sądowego bądź zawartej ugody (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1976 r., sygn. akt III PR 151/75, LEX nr 14298). Orzekając o zmianie sąd bierze pod uwagę wszelkie okoliczności dotyczące sytuacji osobistej i majątkowej stron umowy oraz okoliczności obiektywne, w tym też istotny spadek zmiany siły nabywczej pieniądza (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 1994 r., sygn. akt III CZP 58/94, OSNC 1994, nr 11, poz. 207; uchwała Sądu Najwyższego z 28 października 1993 r., sygn. akt III CZP 142/93, OSNC 1994, nr 4, poz. 82; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 16 grudnia 2004 r., sygn. akt I ACa 1097/04, LEX nr 151728).

W ocenie Sądu meriti na gruncie rozpoznawanej sprawy niewątpliwie istniały podstawy do zmiany wysokości przyznanej uprzednio W. B. renty, zarówno w zakresie tzw. renty wyrównawczej (uzupełniającej), jak i renty z tytułu zwiększonych potrzeb.

Generalnie renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy zarobkowej ma wyrównać różnicę między dochodami, jakie poszkodowany mógłby uzyskać, gdyby zdarzenie szkodzące nie miało miejsca, a dochodami, jakie może on uzyskać po zdarzeniu szkodzącym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 21 maja 2009 r., sygn. akt V CSK 432/08,

Legalis nr 265878). Wprawdzie sytuacja W. B. w zakresie możliwości wykonywania, ewentualnie podjęcia, pracy zarobkowej nie uległa zmianie od 1994 r., niemniej jednak strona powodowa wykazała, że w okresie od 2008 r. do 2012 r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie zatrudniał już sprzedawców na umowy o pracę. Jednakże przeciętne zarobki brutto sprzedawców w Spółce w stosunku do ich zarobków w 2008 r. nieznacznie wzrosły, mianowicie kształtowały się następująco: w 2009 r. – 3.166,42 zł (2.272,39 zł netto), a w 2010 r. – 3.273,60 zł (2.347,57 zł netto).

Podwyżka natomiast zarobków w zawodzie, w którym powód pracował przed doznaniem szkody, jest zmianą stosunków, o której mowa w przepisie art. 907 § 2 k.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 września 1971 r., sygn. akt III PRN 60/71, LEX nr 14142). Podwyżka bowiem płac w danej gałęzi zatrudnienia lub na określonych stanowiskach pracy może uzasadniać podwyższenie renty uzupełniającej, jeżeli okoliczności danej sprawy pozwalają na przyjęcie, że poszkodowany osiągałby wskutek podwyżki płac wyższe zarobki, gdyby nie utracił zdolności do pracy zarobkowej (wyrok Sądu Najwyższego z 10 września 1975 r., sygn. akt III PR 70/75, LEX nr 14285).

Wobec powyższego należało uznać, że gdyby powód mógł dalej pracować na stanowisku sprzedawcy, wówczas osiągałby wyższe dochody, wskazane w wiadomości e-mail z 23 maja 2011 r. (k. 19). Otrzymywana przez powoda renta wyrównawcza winna odpowiadać różnicy pomiędzy uprzednio przyjętym przez Sąd Okręgowy w W. wynagrodzeniem netto a wynagrodzeniem brutto, jakie strona powodowa mogłaby aktualnie otrzymywać (renta otrzymana na podstawie przepisów prawa cywilnego wolna jest od podatku dochodowego z mocy art. 21 ust. 1 pkt 3c ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, t. jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.). Dlatego też renta otrzymywana przez W. B. winna zostać odpowiednio podwyższona o 244,58 zł miesięcznie (...) za 2009 r. oraz o 319,76 zł miesięcznie (...) za 2010 r. i następne lata.

Jednocześnie wskazać w tym miejscu należy, iż Sąd będąc związanym żądaniem pozwu zgodnie z treścią art. 321 § 1 k.c. (sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie), podwyższył rentę wyrównawczą odpowiednio do kwoty 2.272,39 zł za okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. oraz do kwoty 2.347,57 zł za okres od 1 stycznia 2010 r. i na następne lata. Strona powodowa natomiast błędnie założyła, iż wyrokiem Sądu Okręgowego w W. renta wyrównawcza podwyższona została jedynie do kwoty 1.742,92 zł, podczas gdy podwyższona została ona do kwoty 2.027,81 zł (284,89 zł + 1.742,92 zł), wobec czego niezasadnie domagała się jej podwyższenia odpowiednio o kwotę 529,47 zł (za 2009 r.) oraz o kwotę 604,65 zł (za 2010 r. i następne lata).

Ponadto Sąd meriti uwzględnił w całości rozszerzone w toku postępowania żądanie pozwu w zakresie podwyższenia renty z tytułu zwiększonych potrzeb. Konsekwencją bowiem oddziaływania czynnika szkodzącego może być również zwiększenie się potrzeb poszkodowanego (np. koszty rehabilitacji, leków, opieki lekarskiej lub pielęgniarskiej, specjalnej diety). Powstanie konieczności ponoszenia dodatkowych wydatków powoduje, że sytuacja majątkowa poszkodowanego ulega pogorszeniu, nawet jeśli poszkodowany może kontynuować dotychczasową pracę zarobkową. Z uwagi na to, że celem przyznania renty jest osiągnięcie stanu, jaki istniałby, gdyby zdarzenie szkodzące nie miało miejsca, powinna ona pokrywać koszty zwiększonych potrzeb poszkodowanego. Celem renty zatem jest naprawienie szkody, co nie oznacza, że może pokrywać tylko te wydatki, które poszkodowany rzeczywiście poniósł. Dla jej zasądzenia wystarcza bowiem samo istnienie zwiększonych potrzeb, bez względu na to, czy pokrzywdzony poniósł koszt ich pokrycia.

W ocenie Sądu potrzeby W. B. niewątpliwie uległy zwiększeniu w stosunku do jego potrzeb w 2008 r. Co więcej, ponoszone przez stronę powodową wydatki na ich zaspokojenie niewątpliwie nie mieszczą się żadną miarą w przyznanej uprzednio przez Sąd Okręgowy w W. kwocie 50 zł. W toku procesu powód zdołał wykazać, iż wymaga on pomocy niemalże w każdej czynności dnia codziennego, w szczególności podczas wchodzenia i wychodzenia z wanny, kąpieli, przygotowywania posiłków, ubrania dolnej części ciała, czy też przemieszczania się poza domem, w wymiarze średnio 4 godzin dziennie. Dodatkowo konieczna jest trzy razy w roku rehabilitacja ambulatoryjna przeprowadzana w cyklach obejmujących 10 dni terapeutycznych oraz wskazana jest raz w roku rehabilitacja sanatoryjna stacjonarna. Rehabilitacja ambulatoryjna jest w pełnym zakresie refundowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Jednakże trzeci wskazany cykl może być wykonany wyłącznie na skierowanie pilne ze wskazań zdrowotnych. Ze względu na limity finansowe narzucone przez Narodowy Fundusz Zdrowia, placówki specjalistyczne nie mogą bowiem zagwarantować

więcej zabiegów pacjentowi niż dwa cykle w roku. Istnieje jednak możliwość przeprowadzenia go odpłatnie w Zakładzie Fizjoterapii Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej, gdzie koszt 10 terapii obejmujących 4 różne zabiegi fizjoterapeutyczne waha się w przedziale 400-800 zł. W ramach trzytygodniowego turnusu sanatoryjnego Narodowy Fundusz Zdrowia refunduje zabiegi podstawowe i część kosztów hotelowo-żywnieniowych. Kuracjusz wnosi opłatę klimatyczną średnio 3 zł za każdy dzień pobytu oraz pozostałą część kosztów hotelowo-żywnieniowych, których wysokość zależy od standardu sanatorium oraz pory roku i wynosi w sezonie 297-794 zł, a poza sezonem 200-630 zł. Kuracjusz może także wykupić zabiegi dodatkowe w cenie średnio 18 zł za 1 zabieg.

Uwzględniając powyższe konstatacje Sąd podwyższył zasądzoną uprzednio rentę z tytułu zwiększonych potrzeb zgodnie z żądaniem strony powodowej. Powód bowiem musi ponosić, przyjmując średnią stawkę odpłatności za usługi opiekuńcze na terenie W. w wysokości 11 zł za godzinę (k. 316), koszty opieki osób trzecich w wymiarze 1.320 zł miesięcznie ($11 \text{ zł/h} \times 4\text{h/dzień} \times 30 \text{ dni}$). Tym bardziej, że renta przysługuje także w sytuacji, w której opiekę sprawowali nieodpłatnie członkowie rodziny, czy też opiekunka (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 8 lutego 2012 r., sygn. akt V CSK 57/11, LEX nr 1147804). Dodatkowo miesięczny koszt jednego cyklu rehabilitacji ambulatoryjnej, przy uwzględnieniu uśrednionej stawki wskazanej przez biegłego sądowego z zakresu rehabilitacji medycznej w wysokości 600 zł, oscyluje w granicach 50 zł ($600 \text{ zł} \div 12 \text{ miesięcy}$). Co więcej, przyjmując czynione przez wskazanego biegłego ustalenia dotyczące odpłatności za rehabilitację sanatoryjną, a także uwzględniając średni koszt wyjazdu refundowanego na poziomie 516 zł oraz średni koszt turnusu pełnopłatnego na poziomie 2.650 zł, W. B. zobowiązany jest do poniesienia średniomiesięcznych wydatków w kwocie około 132 zł ($[2.650 \text{ zł} + 516 \text{ zł}] \div 24 \text{ miesiące}$). Dlatego też renta z tytułu zwiększonych potrzeb winna zostać podwyższona odpowiednio do 750 zł miesięcznie za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r., do 900 zł miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 r. do 30 kwietnia 2012 r. oraz do 1.502 zł miesięcznie od 1 maja 2012 r. i na następne lata.

Niejako na marginesie podnieść wypada, iż nie sposób było podzielić zapatrywania strony powodowej, jakoby renta z tytułu zwiększonych potrzeb winna być W. B. przyznana niezależnie od otrzymywanego przez niego zasiłku pielęgnacyjnego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Dokonane bowiem w prawomocnym wyroku Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 pomniejszenie renty z tytułu zwiększonych potrzeb o otrzymywany zasiłek pielęgnacyjny wiązało tutejszy Sąd, który rozpoznawał niniejszą sprawę.

Uwzględniając powyższe ustalenia i czynione rozważania Sąd meriti podwyższył zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. w sprawie I C 524/07 od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz W. B. rentę w kwocie 2.077,81 zł miesięcznie:

- a. do kwoty 2.972,32 zł ($2.272,39 \text{ zł} + 700 \text{ zł}$) miesięcznie za okres od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. ($[2.972,32 \text{ zł} - 2.077,81 \text{ zł}] \times 6 \text{ miesięcy} = 5.367,06 \text{ zł}$),
- b. do kwoty 3.172,32 zł ($2.272,39 \text{ zł} + 900 \text{ zł}$) miesięcznie za okres od 1 lipca 2009 r. do 31 grudnia 2009 r. ($[3.172,32 \text{ zł} - 2.077,81 \text{ zł}] \times 6 \text{ miesięcy} = 5.567,06 \text{ zł}$),
- c. do kwoty 3.247,57 zł ($2.347,57 \text{ zł} + 900 \text{ zł}$) miesięcznie za okres od 1 stycznia 2010 r. do 30 kwietnia 2012 r. ($[3.247,57 \text{ zł} - 2.077,81 \text{ zł}] \times 28 \text{ miesięcy} = 32.753,28 \text{ zł}$),
- d. do kwoty 3.849,57 zł ($2.347,57 \text{ zł} + 1.502 \text{ zł}$) miesięcznie za okres od 1 maja 2012 r. do stycznia 2016 r. ($[3.849,57 \text{ zł} - 2.077,81 \text{ zł}] \times 45 \text{ miesięcy} = 79.729,20 \text{ zł}$).

Następnie należało dokonać kapitalizacji (przeliczenia okresowych płatności na jedną kwotę aktualną) podwyższonych kwot renty za okres od 1 stycznia 2009 r. do stycznia 2016 r. i z tego tytułu zasądzić od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz W. B. kwotę 124.416,60 zł ($5.367,06 \text{ zł} + 5.567,06 \text{ zł} + 32.753,28 \text{ zł} + 79.729,20 \text{ zł}$) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od:

- a. skapitalizowanej (za okres od 1 stycznia 2009 r. do lipca 2012 r., tj. okres poprzedzający doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej) kwoty 48.196,68 zł ($5.367,06 \text{ zł} + 5.567,06 \text{ zł} + 32.753,28 \text{ zł} + 3.509,28 \text{ zł}$ [$1.169,76 \text{ zł} \times 3 \text{ miesiące}$])

od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, co nastąpiło w dniu 10 lipca 2012 r., do dnia zapłaty,

b. kwot 1.169,76 zł (w okresie od sierpnia 2012 r. do czerwca 2015 r. – 39 miesięcy) od 11. dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od sierpnia 2012 r., do dnia zapłaty,

c. skapitalizowanej (za okres od sierpnia 2012 r. do czerwca 2015 r. kwoty, o jaką zostało rozszerzone powództwo w niniejszej sprawie, tj. kwoty 602 zł [1.502 zł – 900 zł]) kwoty 24.647,76 zł ([39 miesięcy × 602 zł] + 1.169,76 zł) od 11. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło doręczenie stronie pozwanej odpisu pisma w przedmiocie rozszerzenia powództwa, tj. od 11 lipca 2015 r., do dnia zapłaty,

d. kwot 1.771,76 zł (3.849,57 zł – 2.077,81 zł) od 11. dnia każdego kolejnego miesiąca, poczynając od sierpnia 2015 r., do dnia zapłaty.

Nadto Sąd zasądził, począwszy od miesiąca następującego po miesiącu wyrokowania, od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz W. B. tytułem renty kwotę 3.849,57 zł (obejmującą swym zakresem uprzednio podwyższoną wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z 2 października 2008 r. kwotę renty w wysokości 2.077,81 zł, powiększoną następnie niniejszym wyrokiem o kwotę w wysokości 1.771,76 zł) miesięcznie płatną do 10. każdego miesiąca, począwszy od lutego 2016 r., do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku uchybienia terminowi płatności. W pozostałym zakresie powództwo jako nieuzasadnione podlegało zatem oddaleniu.

Rozstrzygnięcie natomiast w przedmiocie kosztów procesu Sąd oparł na podstawie art. 108 § 1 zdanie drugie k.p.c., zgodnie z którym sąd może rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów procesu, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu; w tej sytuacji, po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, referendarz sądowy w sądzie pierwszej instancji wydaje postanowienie, w którym dokonuje szczegółowego wyliczenia kosztów obciążających strony. Dlatego też Sąd meriti ustalił, iż powodowie wygrali proces w całości, albowiem ulegli jedynie w niewielkiej części w zakresie żądania odsetkowego, przy czym pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu Referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w sentencji orzeczenia.